

ชื่อโครงการ : สถานะความรู้และการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชื่อนักวิจัย : รศ.ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง, รศ.สุวิทย์ ชีรสาศวัต, รศ.ภรณี ศิริโชติ,
ผศ.ดร.อุทัยวรรณ คำณวิวัฒน์, ดร.อุมารินทร์ ตูลารักษ์,
ผศ.เทพพร มังธานี, อ.อภิญา หินนันท

ชื่อผู้ช่วยนักวิจัย : นายอาทิตย์ บุคคาดวง

ระยะเวลาของโครงการ : 9 เดือน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ประการแรก เพื่อทบทวนวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะที่ดำเนินการโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา (2540-2550) และประการที่สอง เพื่อเสนอแนะทิศทางการวิจัยของคณะฯ งานวิจัยนี้ ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไม่เป็นทางการ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้มีการก่อตั้งขึ้นมากกว่า 30 ปีแล้ว และการที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นมหาวิทยาลัยแรกของภูมิภาค ได้ทำให้คณะฯ มีสถานะเป็นสถาบันชั้นนำในการศึกษาวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะฯ มีส่วนอย่างสำคัญในการบุกเบิกงานศึกษาวิจัยหลายอย่าง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคณะจะมีการบุกเบิกงานทางการวิจัยมานานแล้ว แต่ก็ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตเฉพาะ อย่างเช่นงานวิจัยด้านภาษาอังกฤษ ยังคงเน้นในเรื่องประสิทธิภาพของการเรียนการสอนภาษา งานวิจัยทางสังคมศาสตร์ แม้จะมีประเด็นหลายหลากขึ้น แต่ก็ยังคงอิงอาศัยแนวคิดสังคมศาสตร์กระแสหลัก เป็นกรอบคิดในการวิจัย

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการวิจัยในรอบทศวรรษที่ผ่านมาคือ การที่นักวิจัยมีภาระงานสอนที่มาก ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเข้าร่วมในการทำการวิจัย และอีกประการหนึ่งก็คือ คณะฯ มีบุคลากรที่มีประสบการณ์ และมีความสนใจด้านการวิจัยในจำนวนที่จำกัด ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา คณะมีงานวิจัยรวมกันทั้งสิ้น 411 รายการ และมีงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ 280 รายการ หรือโดยเฉลี่ย นักวิจัยของคณะผลิตงานวิจัย 2.85 ชิ้น และตีพิมพ์งานวิจัยในวารสารวิชาการ 1.94 ชิ้น ต่อคนในรอบ 10 ปี

สำหรับข้อเสนอต่อยุทธศาสตร์หรือเป้าหมายของการพัฒนาการวิจัยของคณะในอนาคตมีสามด้านคือ ด้านแรก คณะฯ จะต้องรักษาความเป็นสถาบันชั้นนำในการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในระดับภูมิภาค ในการนี้ คณะฯ จะต้องดำเนินการด้านต่างๆ คือ ประการแรก เพิ่ม

จำนวนนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการวิจัยสูง เข้ามาร่วมงานกับคณะ
ประการที่สอง สนับสนุนให้เกิดกลุ่มการวิจัยขึ้นภายในคณะ กลุ่มวิจัยดังกล่าวนี้ ควรจะเป็น
“เครื่องมือ” ในการบูรณาการการวิจัย เข้าไปสู่การเรียนการสอน **ประการที่สาม** สร้างเครือข่ายความ
ร่วมมือด้านการวิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับสถาบันการวิจัยอื่นๆ **ด้านที่สอง** ขยายงานวิจัย
ไปสู่ประเด็นและสาขาที่หลากหลาย ซึ่งคณะฯ จะต้องดำเนินการต่างๆ ดังนี้ **ประการแรก** สนับสนุน
ให้เกิดความร่วมมือระหว่างสาขาวิชาภายในคณะฯ ในการพัฒนาโจทย์วิจัยและดำเนินการวิจัยร่วมกัน
ประการที่สอง สนับสนุนให้นักวิจัย ติดตามประเด็นการวิจัยใหม่ๆ วิชิตคิดหรือมุมมองใหม่ของการ
วิจัย ที่นำมาใช้ในการกำหนดกรอบประเด็นและการดำเนินการวิจัย **ด้านที่สาม** การขยายการวิจัย ออก
ไปสู่ภูมิภาคอื่นของประเทศ และนอกประเทศ โดยคณะฯ จะต้องดำเนินการด้านต่างๆ คือ
ประการแรก สร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงทางด้านการศึกษาวิจัยทาง
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ **ประการที่สอง** สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนนักวิจัยระหว่าง
สถาบัน **ประการที่สาม** สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาระหว่างสถาบัน